

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачево
2024**

Створення Американської бібліотечної асоціації зумовило формування наукових підходів до бібліотечної професії та бібліотечної науки. Датою виникнення бібліотечної освіти у США вважають дату відкриття бібліотечної школи (кафедри) при Колумбійському університеті у Нью-Йорку в 1887 році [4]. Проте сучасного вигляду бібліотечна освіта почала набувати лише у 1923 році, коли були опубліковані результати дослідження Ч. Уільямсона. Навчальні програми в США переросли в програми магістратури з бібліотечної освіти, акредитовані Американською бібліотечною асоціацією. Термін «бібліотечна економіка» був поширений у США до початку 1942, а поняття «бібліотекознавство» переважало протягом більшої частини ХХ ст. [2].

Процес становлення бібліотекознавства супроводжувався збільшенням кількості праць з бібліотечної справи, бібліотекознавства, організації перших бібліотекознавчих журналів, професійних бібліотечних асоціацій, освітніх наукових центрів у галузі бібліотекознавства. Поява перших бібліотечних шкіл і спеціалізованих навчальних курсів сприяла подальшому розвитку бібліотекознавства. У 19 ст. бібліотекознавство почали викладати як навчальну дисципліну в університетах. Університет Пенджабу в Пакистані був першим в Азії, де читали курс бібліотекознавства. «Бібліотечний буквар Пенджабу» (англ. «Punjab Library Primer»), який видали в цьому закладі, став першим підручником з бібліотекознавства англійською мовою.

Таким чином, у ХІХ – на початку ХХ ст. бібліотекознавство сформувалося як наукова та навчальна дисципліна. Водночас, бібліотекознавство являло собою здебільшого формально-технічну дисципліну, що характеризується високою питомою вагою проблематики практичної спрямованості. Особливість світового бібліотекознавства зазначеного періоду полягає в тому, що воно розвивалося як єдина в світовому масштабі наука.

Список використаних джерел

1. Бібліотекознавство. URL: <https://www.librarys.com/etapi-rozvitku/38-viniknenny.html>
2. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової та навчальної дисципліни (ХІХ ст.). URL: <https://studwood.net/2515530/zhurnalistika/viniknennya>
3. Чуканова С. О. Бібліотекознавство та інформологія у системі вищої освіти США. Монографія. Київ. 2018 р. <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct>
4. Чуканова С. О. Бібліотечна освіта у США: історико-педагогічний аналіз. *Міжнародна наукова конференція «Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору» (2014)*. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/379>

УДК 028.8:615.85:378.091:027.7-042.3

Олександр КАЧУР,
Катерина МОВЧАН
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

БІБЛІОТЕРАПІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: РОЛЬ БІБЛІОТЕК

Швидкий розвиток соціальних і економічних процесів породив низку проблем, які потребують глибокого та всебічного аналізу: безробіття, пандемія, зростання апатії та байдужості до актуальних суспільних питань. Особливо

актуальною стає проблема соціальної підтримки різних соціальних груп, зокрема, молоді.

Серед факторів, які визначають характер та ступінь соціальної підтримки, особливе значення має інформаційний аспект, який може бути виражений через бібліотерапію. Теоретичні основи бібліотерапії досліджені у наукових працях вітчизняних та зарубіжних авторів, таких як Ю. Дрешер, Б. Симонов, В. Крейденко, Н. Назаркін, А. Міллер, Е. Браун, А. Михайлов, І. Кукарев, В. Малінін, Д. Робінсон, Х. Ельсер, К. Лак, Е. Стользенберг, Х. Свободова. Розвиток бібліотерапії отримав наукове обґрунтування ще на початку ХХ століття і був досліджений в працях видатних фахівців, таких як З. Фрейд, І. Павлов, В. Бехтерев, К. Платонов, М. Рубакін і інші.

Бібліотеки завжди були не лише місцями зберігання книг, але й центрами культурного та інтелектуального розвитку. У сучасному світі, де стрес та психологічні проблеми стають дедалі більш актуальними серед студентів, роль бібліотек вищих навчальних закладів набуває нового значення. Завдяки концепції бібліотерапії, бібліотеки стають не лише місцями для отримання знань, але й просторами для психологічного відновлення та саморозвитку.

Бібліотерапія – це форма психотерапії, яка використовує літературу для підтримки психічного здоров'я та емоційного благополуччя. Цей метод полягає у використанні літературних творів як інструменту для самопізнання, розвитку емпатії, а також для зняття стресу та вирішення психологічних проблем.

Бібліотеки вищих навчальних закладів мають унікальну можливість впроваджувати бібліотерапевтичні практики серед студентської аудиторії. Вони можуть створювати спеціальні літературні колекції, які спрямовані на розвиток самосвідомості, підтримку ментального здоров'я та вдосконалення навичок саморегуляції. Ці колекції можуть включати літературні твори, що сприяють релаксації, розвитку емпатії та розумінню власних емоцій. Крім того, бібліотеки можуть надавати здобувачам психологічну підтримку шляхом організації групових занять за участю професійних психологів або вільних обговорень книжкових творів, які порушують актуальні психологічні теми.

Отже, реалізація концепції бібліотерапії у вищій освіті відкриває широкі можливості для поліпшення психологічного благополуччя здобувачів та їхнього особистісного розвитку. Бібліотеки у закладах вищої освіти можуть стати справжніми центрами психологічної підтримки та розвитку, де студенти не лише отримують необхідні знання, але й матимуть доступ до інструментів для подолання стресу та емоційних труднощів.

Проведення сеансів бібліотерапії в бібліотеках закладів вищої освіти допоможе студентам розвивати навички саморегуляції, збільшувати рівень емоційної стійкості та покращувати загальний стан психічного здоров'я. Крім того, сприятиме цьому і підвищення рівня академічної продуктивності здобувачів, оскільки психологічно здоровий здобувач вищої освіти здатний краще концентруватися, асимілювати та усвідомлювати інформацію, що надходить до нього під час навчання.

Такі бібліотеки також можуть стати площадкою для спільного обговорення та вирішення психологічних проблем серед здобувачів, а також

для реалізації різноманітних проектів з розвитку особистості та самореалізації. В результаті, студентська спільнота отримає міцні засади для успішної та здорової адаптації до навчального середовища, а також для досягнення своїх особистісних та академічних цілей.

УДК 027.625(477.81)(043.2)

Марія КУПРУНЕЦЬ

КЗ «Рівненська обласна
бібліотека для молоді»
Рівненської обласної ради,
м. Рівне

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ В СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДИ З ІНВАЛІДНІСТЮ (З ДОСВІДУ РОБОТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДИ)

Ми увійшли в нове тисячоліття, яке може і повинно відрізнятися від попередніх створенням умов для повноцінного життя та розвитку усіх членів суспільства, в тому числі, дітей з інвалідністю, і сучасна бібліотека повинна брати активну участь у процесі інтеграції цих людей у суспільство.

Щороку на Рівненщині народжується приблизно 15 тисяч дітей. На жаль, 5% з них – це особи з інвалідністю (вродженими вадами розвитку, затримкою розумового розвитку, вадами зору, слуху, аутизмом тощо), які потребують стимуляції розвитку за допомогою програм раннього втручання. Цим проблемам приділяють увагу центри медико-соціальної реабілітації дітей та поодинокі громадські організації, які, в основному, сприяють покращенню можливостей і якості життя дітей та підлітків з інвалідністю. Але головною проблемою даної категорії є їх соціальна адаптація у сучасному суспільстві.

Тому, місія молодіжної бібліотеки — забезпечити фізичний та інтелектуальний доступ до інформації читачам, яким важко або неможливо використовувати загальнодоступні ресурси.

Обслуговування соціально незахищених груп населення, дітей та підлітків з інвалідністю, допомога їм у соціальному становленні і соціальній адаптації, поглиблення та розширення знань, підвищення культурного рівня, залучення до спілкування, організація їхнього дозвілля — один із пріоритетних напрямків діяльності Рівненської обласної бібліотеки для молоді.

Не секрет, що книги володіють деякими магічними властивостями і здатні впливати на психологічний стан дитини...

У відділі сімейного читання Рівненської обласної бібліотеки для молоді з 2011 року значна увага приділяється даній категорії користувачів. Хтось хоче взяти книги чи журнали додому, хтось приходить на заходи чи майстер-класи, а хтось просто поговорити та поділитися своїми проблемами і радостями.

У відділі на постійній основі діє психологічна студія «Сходінки взаємин» за участі волонтерів – студентів природничо-психологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету (РДГУ). Спільні заходи спрямовані на гармонізацію взаємин в сім'ї, зняття напруги, розвиток

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек .	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>